

vember 1857 og følgerig ogsaa kun disse Vedninger, paa hvilke nærværende Lovforslag vil faa Anvendelse. Derimod vil man, som jeg allerede sagde, ikke kunne faa nogen Bestyttelse for Kommunen med Hensyn til det Vand, der ledes til Kommunen som Drikkevand, naar dette Vand maa passere en Aa eller et andet offentligt Vandløb. Dette er ganske naturligt. Hvis Kommunen vil tage sit Vand fra et offentligt Vandløb, maa Kommunen ogsaa finde sig i Konsekvenserne deraf. Kommunen kan ikke fordrø, at dette offentlige Vandløb for Fremtiden alene skal tjene som Vandledning for den. Det offentlige Vandløb har jo Bestemmelse i mange andre Retninger, og den Ret, som private paa de Strækninger, gennem hvilke det offentlige Vandløb løber, have med Hensyn til Benyttelsen af dette, kan ikke begrænses af Hensyn til den enkelte Kommunes Løb. Som sagt, dette Tilfælde falder ganske uden for denne Lov, der alene angaar de Vedninger, der maa siges at være Kommunens egne. Men for disse Vedninger maa ogsaa Kommunen kunne gøre Krav paa at faa Bestyttelse, saa at den kan være sikker paa, at naar den foretager større Arbejder for at skaffe Kommunens Beboere frisk og rent Vand, da disse Arbejder og de dermed forbundne Beføjninger ikke gøres til intet, fordi alle og enhver kunne gaa hen og ødelægge Vedningernes Tilstand ved at lede urent Vand dertil. Det er naturligvis meget beklageligt for en Kommune som Aarhus, naar man ikke kan skaffe den Bestyttelse for de bestaaende Vandværksforhold derovre, men derved er der intet at gøre. Aarhus maa saa skride til at anvende nogle flere Beføjninger paa den Sag og skaffe sig sin egen Vedning for Vandet fra de Steder, hvorfra Drikkevandet tages. Saa vil ogsaa Aarhus kunne faa Bestyttelse af Lovgivningen. — Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds anede over, at der ved denne Lov lægges Vaand paa den Benyttelsesret, der tilkommer Ejerne af de Grundstykker, som støde op til Vandledningerne. Det maa jeg indrømme, det gør Loven ganske sikkert, idet man paa anden Maade jo ikke er i Stand til overhovedet at skaffe Bestyttelse for de aabne Vandledninger. Men det er i Virkeligheden heller ikke andet end et Forhold, som vi meget godt kende paa andre Omraader af Lovgivningen. Hvorledes Ejendomsretten saaledes begrænses med Hensyn til Benyttelsen, kende vi jo navnlig fra forskellige Omraader af Sundhedsvesenets. Det var allerede Tilfældet med Lov af 10de Marts 1852 om de for Sundheden

stift Indhold ganske vist navnlig gjaldt for Kjøbenhavn, men kunde bringes til Anvendelse ogsaa for alle andre Kommuner. Der have vi jo straks en Begrænsning, idet nemlig Ejeren ikke kan bruge sin Ejendom til derpaa at drive eller lade andre drive Næringsveje, der ere skadelige for Sundheden. I høj Grad kommer dette Hensyn frem ved Anvendelse af Loven af 12te Januar 1858 om Tilvejebringelse af Sundhedsvedtægter, en Lov, som jo nu har faaet stor Anvendelse, idet, som ærede Medlemmer ville kunne se, Lovtidsenden hvert Aar bringer en Mængde Sundhedsvedtægter, ikke blot for Købstæder og Handelspladser, men ogsaa for Landkommunerne. Endelig have vi for nylig i Rigsdagen haft til Behandling en Lov, der tager lærlig Sigte paa Landkommunerne. Det er Lov af 5te December 1894 om Tilvejebringelse af Bygningsreglementer. Ved disse kan der gøres meget stærkt Indgreb endogsaa i den enkelte Ejers Benyttelse af sin Ejendom. Som sagt, det er et Princip, der er vel kendt og vel hjemlet i Lovgivningen, at man paa den Maade kan indskrænke den enkelte Ejers Benyttelse af Ejendomsretten, vel at mærke, naar det gælder Hensynet til Samfundets Løb i sin Helhed, og det er netop et saadant Hensyn, som har dikteret det Lovforslag, jeg her har fremsat paa Rigsdagen. Men som ærede Medlemmer ganske sikkert ville have bemærket, er der sket en Forandring i Loven i Landstinget, idet Loven af 1857 for Kjøbenhavns Bedkommende havde en forholdsvis streng Bestemmelse, den nemlig, at Kjøbenhavns Magistrat var berettiget til at forlange, at vedkommende Ejere af den til Vandledning støvende Grund skulde foretage Forandringer ved sin Ejendom. Han blev altsaa ikke blot hindret fra i Fremtiden at foretage visse Dispositioner over Ejendommen, men han skulde endogsaa forandre Ejendommens Tilstand, som den var paa dette Tidspunkt, og det uden at der tilkom ham Erstatning derfor. Han kunde tvinges til navnlig at flytte Møddingen og deslige. I saa Henseende er der sket en Ændring i Landstinget, hvilken jeg har tiltraadt. Naar disse Foranstaltninger ere nødvendige, skal Ejeren nemlig nu have Erstatning derfor, og denne Erstatning vil saa ogsaa komme til at indbefatte den Udgift, som Foranstaltningen kan drage efter sig med Hensyn til fremtidig Vedligeholdelse og deslige. — Det ærede Medlem for Præstø Amts 4de Valgkreds (Bønløkke) var inde paa et Forhold, som det har sin Banfælgighed at behandle, nemlig hele det Rettsforhold, der er til Stede med Hensyn til Ejers Ret til at foretage Boringer, dels for at